

MEDYA TAKİP DOSYASI

24 Haziran 2024 Pazartesi

Elektriğin fiyatı 2 bin 700 lira olacak

Spot piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı bugün için en yüksek 2 bin 700 lira, en düşük 1399 lira olarak belirlendi. Enerji Piyasaları İşletme AŞ verilerine göre, spot elektrik piyasasında işlem hacmi dün önceki güne göre yüzde 53,5 artarak 1 milyar 783 milyon 532 bin 246 lira oldu.

Gün öncesi piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı bugün için en yüksek 00.00-02.00, 11.00 ve 13.00-23.00 saatlerinde 2 bin 700 lira, en düşük 07.00'de 1399 lira olarak tespit edildi.

Gün öncesi piyasada bir megavatsaat elektriğin aritmetik ortalama fiyatı 2 bin 558 lira 45 kuruş, ağırlıklı ortalama fiyatı 2 bin 571 lira 95 kuruş oldu.

Spot piyasada bir megavatsaat elektriğin fiyatı dün en yüksek 2 bin 700 lira, en düşük 738 lira 42 kuruş oldu.

EMBER ANALİZİ

Güneş en büyük enerji kaynağı haline gelecek

Düşünce kuruluşu Ember tarafından yayınlanan analiz, 2023 yılında elektriğinin yüzde 10'undan fazlasını güneş enerjisinden üreten 34 ekonomi olduğunu gösteriyor. Çin açık ara en büyük güneş paneli kurucusu olmasına rağmen, 2023'teki payı yüzde 6,2 ile bu eşğin oldukça altında kaldı. Bununla birlikte, ülkelerin yüzde 66'sı hala **elektriklerinin** yüzde 5'inden azını güneş enerjisinden üretiyor ve bunların çoğu küresel ortalamanın üzerinde güneşlenme oranına sahip. Düşen maliyetler ve teknolojik verimlilikteki artış göz önüne alındığında, güneş enerjisinin gelecekte bu ülkelerde daha fazla benimsenmesi bekleniyor.

Rapor, dünyanın en büyük dört güneş enerjisi pazarındaki güneş enerjisi üretimini, güneş enerjisinin diğer enerji kaynaklarına kıyasla büyümesini ve güneşli ülkelerdeki kullanılmayan potansiyelini vurguluyor. Rapora göre, yaz gündönümünde gün ortası zirveleri boyunca, geçen yıl yüzde

16 olan dünya elektriğinin yüzde 20'sinin güneş enerjisinden geleceği tahmin ediliyor.

2023'te küresel güneş enerjisi üretiminin % 36'sı Çin'den

Ember **elektrik** analisti Kostantina Rangelova; "Yüzde 20'lik payla güneş artık ciddi bir küresel elektrik kaynağıdır. Batarya maliyetleri düştü, yani güneş enerjisi artık sadece gündüz değil akşam da kullanılıyor. Güneş enerjisi en hızlı büyüyen **elektrik** kaynağıdır ve şüphesiz en büyük elektrik ve nihayetinde enerji kaynağı haline gelecektir" yorumunu yapıyor.

Haziran ayında, küresel gü-

neş enerjisi üretimi, Ember'in dünyadaki güneş panellerinin yüzde 89'unun kurulu olduğunu tahmin ettiği kuzey yarımküredeki uzun yaz günleri nedeniyle tipik olarak mevsimsel olarak daha yüksek bir paya sahip. Ember, Haziran 2023'te yüzde 6,7 olan güneş enerjisinin toplam **elektrik üretimindeki** payının Haziran 2024'te yüzde 8,2'ye ulaşmasını bekliyor. 2023'ün tamamında güneş enerjisi küresel elektriğin yüzde 5,5'ini üreterek rekor kırmış durumda.

Dünyanın en büyük güneş enerjisi pazarı olan Çin, 2023 yılında küresel güneş enerjisi üre-

timinin yüzde 36'sını gerçekleştirdi. Ember, Çin'in toplam **elektrik üretiminde** güneş enerjisinin payının Haziran 2023'te yüzde 7'den Haziran 2024'te yüzde 9,6'ya ulaşmasını bekliyor. Ortalama olarak, 2023 yılı için güneş enerjisinin Çin'in **elektrik üretimindeki** payı yüzde 6,2 idi. AB'de Haziran 2023'te yüzde 17 olan güneş enerjisi payının Haziran 2024'te yüzde 20 ile küresel ortalamanın iki katından fazla olması bekleniyor. Ortalama olarak, 2023 yılının tamamı için AB'nin güneş enerjisi payı yüzde 9,2. AB ve dünyadaki en yüksek güneş enerjisi paylarından birine sahip olan İspanya için Haziran 2024'te güneş enerjisi payının yüzde 30 ile daha da yüksek olması bekleniyor. ABD ve Hindistan'ın Haziran 2024'te sırasıyla yüzde 6,9 ve yüzde 7,1 ile yüzde 8,2 olan küresel ortalamasının altında benzer bir güneş enerjisi payına sahip olması bekleniyor. Bu oran 2023 yılında ABD'de ortalama yüzde 5,6 ve Hindistan'da yüzde 5,8 olarak gerçekleşti.

20 ülke kömür üretiminin yüzde 93'ünden sorumlu

Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 20 ülke, küresel kömür üretiminin yüzde 93'ünü, petrolün yüzde 80'ini ve gazın yüzde 77'sini gerçekleştiriyor.

YAKIN PLAN DİDEM ERYAR ÖNLÜ

didem.eryar@nbe.com.tr

Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Enstitüsü (International Institute for Sustainable Development, IISD), dünyanın en büyük 20 fosil yakıt üreticisi ülkesinin (FF20) en son Ulusal Katkı Beyanları (NDC'leri) üzerine derinlemesine bir analiz yayınladı.

Cezayir, Avustralya, Brezilya, Kanada, Çin, Almanya, Hindistan, Endonezya, İran, Irak, Kuveyt, Norveç, Polonya, Katar, Rusya, Suudi Arabistan, Güney Afrika, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri ve ABD, küresel kömür üretiminin yüzde 93'ünü, petrolün yüzde 80'ini ve gazın yüzde 77'sini gerçekleştiriyor.

Hükümetleri Ulusal Katkı Beyanları'nda "fosil yakıtlardan uzaklaşma" yol haritasını belirlemeye çağırarak rapora göre, FF20'nin üçte biri NDC'lerinde fosil yakıt üretiminden hiç bahsetmezken, altısı üretimi sürdürmeyi hatta artırmayı planlıyor. Sadece, kömür üreticileri Almanya ve Polonya'yı temsil eden AB, üretimi azaltmayı ileri sürüyor.

IISD Politika Danışmanı Natalie Jones'un yorumları şöyle: "Bilim nettir: Paris hedeflerine giden hiçbir güvenilir yolda yeni fosil yakıt altyapısına yer yoktur ve fosil yakıt üretimi ve tüketimi hızla aşamalı olarak durdurulmalıdır. Fosil yakıt üreticisi ülkelerin iklim planlarını dünyanın acilen ihtiyaç duyduğu şeylerle uyumlu hale getirmelerinin zamanı gelmiştir."

IISD Politika Danışmanı Paola Yanguas Parraise, "Fosil yakıtlardan uzaklaşmayı kabul etmiş bir dünyada, madencilik ve sondaj yapmaya devam eden üreticiler piyasa şoklarına karşı savunmasızdır. NDC'ler ve uzun vadeli stratejiler, düzenli bir geçişe rehberlik etmek ve alternatif büyü-

En büyük 20 fosil yakıt üreticisinin iklim belgelerinde fosil yakıt üretimine yapılan atırlara genel bakış

5 TEMEL KONU

Rapor, COP 28'deki küresel envanterin sonuçlarını yansıtmak için hükümetlerin NDC'lere ve uzun vadeli stratejilere dahil edebilecekleri beş unsuru tanımlıyor:

01

Ulusal fosil yakıt üretimi, gelecekteki üretim planları, rezervler ve destek hakkında bilgiler.

02

Fosil yakıt üretimini azaltmaya yönelik hedefler ve yollar. Bu, fosil yakıt üretimini hedeflenen bir tarihe kadar azaltma veya aşamalı olarak durdurma taahhüdü şeklinde olabilir.

03

Fosil yakıt üretimini caydırmaya veya kısıtlamaya yönelik politikalar ve tedbirler, örneğin geliştirme moratoryumları, üretim ve ihracat sınırlamaları, üretim sübvansiyonlarının reformu ve çıkarma vergilerinin artırılması.

04

Geçiş sürecinde çalışanları ve toplulukları desteklemeye ve ekonomiyi fosil yakıt üretiminden uzaklaştırmaya yönelik politikalar ve tedbirler.

05

Eşitlik ve uluslararası destek ve işbirliği ile ilgili bilgiler.

me sektörlerine yatırım çekmek için kullanılabilir" yorumlarını yapıyor.

Türkiye, kömür yatırımlarını artırmayı planlıyor

Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanları'nda, emisyon azaltım hedefleri, fosil yakıtlardan uzaklaşmaya hiç değinmeden, sadece verimlilik ve yenilenebilir yatırımlarından bahsediyor. Aksine, güncellenmiş ulusal katkı beyanında referans olarak verilen, enerji

sektörü için birincil kılavuz politikabelgelerinden Türkiye ulusal Enerji Planı'nda kömür yatırımlarının artırılması hedefleniyor.

Avrupa İklim Eylem Ağı, Türkiye İklim ve Enerji Politikaları Koordinatörü Özlem Katsöz'ün Türkiye'nin iklim hedefi ve fosil yakıt politikalarına dair değerlendirmeleri şöyle: "Fosil yakıtlardan kurtulmayı öngörmeyen Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı, iklim hedefinden ziyade göstermelik bir hamle niteliğinde. 2053

net sıfır emisyon vizyonunu başarmak isteyen bir Türkiye için fosil yakıtların tüketimini sıfırlayan bir iklim hedefine ve buna uyumlu uygulamalara ihtiyaçımız var. Türkiye, 2053 net sıfır vizyonunu tehlikeye atmamak için Afşin-A Termik Santralini yeni ünitelerle büyütme ya da Muğla'nın Milas ilçesindeki Yeniköy-Kemerköy Termik Santrallerinin ömrünü uzatacak yeni kömür ocakları gibi yeni fosil projelerinden hemen vazgeçmeli".

Su verimliliği seferberliği kapsamında Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı rehber ile her sektör su verimliliğinden sorumlu olacak. Türkiye, Akdeniz iklim kuşağında yer almasıyla **iklim değişikliği**nin olumsuz etkilerinden en çok etkilenen ülkeler arasında yer alıyor. Türkiye'de yıllık kullanılabilir su potansiyeli 112 milyar metreküp iken, yıllar içinde **iklim değişikliği**ne bağlı olarak su miktarında yaşanabilecek değişimlerle su kaynaklarının 2030'a kadar yüzde 20 azalabileceği öngörülüyor. Su verimliliğinin ülke çapında sağlanabilmesi için suyun en çok kullanıldığı sektörler için, "Su Verimliliği Yönetmeliği Taslağı"nın hazırlanmıştı.

AVM'DEN OTOBÜSLERE

İlgili kurum ve kuruluşların görüşüne de açılan taslakta, su verimliliği seferberliği okullardan öğrenci yurtlarına, AVM'lerden havalimanlarına kadar birçok yer suyun korunmasından sorumlu tutulacak. Sürdürülebilir su yönetiminin sağlanabilmesi için tüm sektörlerde su verimliliği sağlayan tekniklerin ve teknolojilerin kullanılması yaygınlaştırılacak. Havalimanları, AVM'ler, eğitim kurumları ve yurtlar, sağlık kuruluşları, konaklamalı turizm işletmeleri, illerdeki tren ve otobüs terminalleri, organize sanayi bölgeleri (OSB) ile sanayi siteleri ve serbest bölgeler, su verimliliği sistemlerini kuracak.

PLAN HAZIRLANACAK

Bunun yanında kent genelinde kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliği hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak 5 yıllık "Su verimliliği il planları" hazırlanacak. Bu kapsamda içme suyu kayıplarının azaltılması, bina ve yerleşkelerde su verimliliğinin sağlanması ve alternatif su kaynaklarının kullanımına ilişkin tedbirler uygulanacak. Su verimliliği sistemi kurmakla yükümlü olanlara mavi, yeşil ve turkuvaz olmak üzere üç seviyede belge düzenlenecek. Sistemi kurmakla yükümlü olanlarla birlikte, gönüllülük esasıyla sistemi kuranlar, mavi su verimlilik belgesine sahip olabilmeleri için verimlilik birimi kurup, belirlenen hedeflere ulaşmak için planlama yapacak. Bu doğrultuda su verimli ekipmanları kullanacak.

YK Enerji Muğla'daki maden sahasını DOĞAYA KAZANDIRIYOR

Yeniköy Kemerköy Enerji Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ (YK Enerji) Muğla'nın Milas ilçesinde geçen yıl kasımda başlattığı Hüsamlar maden sahasının doğaya geri kazandırma projesinin ilk fazını tamamladı.

Şirketten yapılan açıklamaya göre, toplamda 576 hektarlık sahanın 65 hektarlık bölümünde ağaçlandırma ve bitkilendirme süreci sona erdi. Toprakla buluşan yaklaşık 150 bin fidanın ve bitkinin bakımı devam ediyor.

Rehabilitasyonu paydaşlar adına izleme sürecini üstlenen Türkiye Tabiatını Koruma Derneği (TTKD), süreçle ilgili hazırladığı final raporunu tamamlayarak kamuoyu ile paylaştı.

TTKD'nin raporunda doğaya geri kazandırma çalışmalarının planlanan şekilde hayata geçirildiği, süreç içinde yapılan incelemelerde saptanan eksikliklerin giderildiği belirtildi.

YK Enerji, Türkiye'nin en büyük rehabilitasyon çalışmalarından birini hayata geçirmek için 2023'te TTKD ile "Doğaya Geri Kazandırma Projesi İzleme Protokolü" imzalamıştı. Bu protokol çerçevesinde TTKD, madencilik faaliyetlerinin tamamlandığı 576 hektarlık maden sahasının ağaçlandırılması ve bölge ekosistemine kazandırılma sürecinin ilk etabı olan 65 hektarlık pilot uygulamayı izledi ve raporladı. Bu süreçte TTKD Bilim Kurulu'ndan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. İlhami Kızıroğlu liderliğinde yüksek orman mühendis-

lerinden oluşan heyet saha ziyaretleri yaparak çalışmaları yerinde inceledi. Pilot uygulama olan 65 hektarlık alanda dikim işlemlerinin sona ermesinin ardından hazırlanan final raporunda görüşlerine yer verilen TTKD Genel Başkanı Ali Rıza Koç, şirketin kendilerine ulaşarak doğaya geri kazandırma çalışmalarını konunun uzmanlarıyla planlamak istemelerini değerli bulduklarını belirterek, şu ifadeleri kullandı:

"Doğaya geri kazandırma çalışmaları, Türkiye'de belki de en önemli açmazlardan biri. Toplumda kolaylıkla göz ardı edilebileceğine dair yüksek bir algı var. Bu algıyı ancak bu iş birlikleri ile kırabiliriz. Pilot uygulamanın yapıldığı bu alanda sahadaki tespitler ve uygulama sırasındaki gelişmelere yönelik olarak sürekli aksiyonlar alındı ve çalışmanın nasıl daha başarılı olacağının yolları arandı." Kızıroğlu'nun liderliğinde yüksek orman mühendislerinden oluşan heyetin sahada incelemelerde bulunarak kamuoyu ile iki rapor paylaştığını aktaran Koç, "Bu raporları derneğimizin internet sitesinde herkese açık bir platformda yayımladık. Bu yıl kasımda başlayacak 511 hektarlık büyük alan için bir ön çalışma gerçekleşmiş oldu. Oldukça başarılı bir çalışma süreci geçirdik, bundan sonraki etaplarda da YK Enerji'ye destek vermeyi umuyoruz. Hepimizin tüm çabası, ülkemizin değerlerini korumak ve değerlendirmek." değerlendirmesinde bulundu.

IC Enterra'nın elektrik üretimi yüzde 49 arttı

IC Enterra Yenilenebilir Enerji (ENT-RA) 2024 ilk çeyrek finansal sonuçlarını açıkladı. Buna göre şirketin elektrik üretimi, yılın ilk üç ayında geçen yılın aynı dönemine

göre yüzde 49,1 artarak 283 gigavatsaat seviyesine ulaştı. Ayrıca şirket aynı dönemde gelirlerini yüzde 12,3 artırarak 683 milyon liraya yükseltti. IC Enterra Yenilenebilir Enerji Genel Müdürü **Taşkın Kızılok**, 4 Nisan 2024'te hisselerinin Borsa İstanbul'da yatırımcılarla buluşması sonrasında açıkladıkları söz konusu sonuçların enerji sektöründeki sürdürülebilir büyüme potansiyellerini de ortaya koyduğunu söyledi. Kızılok şöyle devam etti:

“Yatırımcılarımızın, halka arz süreciyle birlikte sürdürülebilir bir büyümeye de ortak olduğunu bu sonuçlarla göstermiş olduk. Yılın ilk çeyreğinde 3 farklı coğrafi bölgede yer alan toplam kurulu gücü 388 megavatı bulan 9 hidroelektrik santralimizde elektrik üretimimizi yaklaşık yüzde 50 artırdık. Bu dönemde 498 milyon lira FAVÖK elde ettik. Güçlü operasyonların etkisiyle bu yıl ilk çeyrekte yarattığımız net nakit yaklaşık 300 milyon lirayı buldu.”